

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: กระบวนการกล่อมเกลาทางวัฒนธรรมเพื่อดำรงรักษาวัฒนธรรม
องค์กร

ชื่อผู้เขียน: นางเพ็ชรี รูปวิเชียร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ	เปลี่ยนผดุง	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุสิต	ดวงสา	กรรมการ
อาจารย์วิสุทธิ์	วานิช	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการกล่อมเกลาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อดำรงรักษาวัฒนธรรมองค์กร นี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษากลไก วิธีการ เงื่อนไขและปัจจัยในการกล่อมเกลาวัฒนธรรมองค์กร การวิจัยเป็นแบบคุณภาพ แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ สโมสรโรตารีข้างเขื่อน เชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม แบบบันทึกปรากฏการณ์ต่าง ๆ และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง ที่คลุมได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลไกที่สโมสรโรตารีข้างเขื่อนใช้ในการกล่อมเกลาวัฒนธรรมองค์กรคือ

1.1 กลไกทางจิตวิทยา สโมสรใช้กลไกนี้เพื่อต้อนรับการเข้าเป็นสมาชิกองค์กร โดยตั้งเงื่อนไขว่าจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจคุณค่าขององค์กรก่อนตัดสินใจ

1.2 กลไกความสัมพันธ์ สมาชิกสโมสรมีความสัมพันธ์กันทั้งมิติไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง มาก่อน ซึ่งมีลักษณะเป็นแนวนอน ความสัมพันธ์นี้เป็นกลไกการถ่ายทอดอุดมการณ์ และการปฏิบัติระหว่างสมาชิกของสโมสรอย่างไม่เป็นทางการและอย่างได้ผล

1.3 กลไกข้อมูลข่าวสาร สโมสรโรตารีใช้กลไกนี้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ กล่อมเกลาวัดเนธรรม เพื่อให้สมาชิกยึดมั่นในวัฒนธรรมองค์กร

1.4 กลไกค้ำปัทสถานของกลุ่ม สโมสรโรตารีได้แจ้งระเบียบปฏิบัติให้สมาชิก ทราบ สโมสรจะชักจูงให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎของสโมสร ถ้าสมาชิกไม่ปฏิบัติตาม สโมสรจะ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อรักษาปัทสถานขององค์กรไว้

2. วิธีการที่สโมสรใช้ในการกล่อมเกลาวัดเนธรรมองค์กร คือ

2.1 การประชุมประจำสัปดาห์ สโมสรโรตารีได้กำหนดการประชุมทุกสัปดาห์เพื่อ ให้สมาชิกได้เรียนรู้วัฒนธรรมของสโมสร รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างสมาชิก

2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม สมาชิกจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานของสโมสร ในหลาย ๆ ด้าน และเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรจากงานเหล่านี้

2.3 พิธีกรรมของสโมสร สโมสรโรตารีกำหนดให้มีพิธีกรทำการควบคุมการ ประชุม วิธีการที่พิธีกรใช้มีลักษณะเป็นพิธีกรรมที่ทำให้สมาชิกเรียนรู้เรื่องการตรงต่อเวลา และ การปฏิบัติตามแผน พิธีกรสถาปนาสมาชิกทำให้สมาชิกเกิดความภูมิใจ และสร้างความรู้สึกเป็น ส่วนหนึ่งของสโมสร การร้องเพลงสโมสร เป็นการย้ำอุดมการณ์ เอกลักษณ์ และการสร้าง บรรยากาศศรัทธาความเป็นมิตรระหว่างสมาชิก

3. เงื่อนไขและปัจจัยในการกล่อมเกลาวัดเนธรรมองค์กร ได้แก่

3.1 ขนาดขององค์กร สโมสรโรตารีข้างเผือกเป็นองค์กรขนาดเล็ก ช่วยให้สมาชิก สามารถสื่อสารกันและร่วมทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้วัฒนธรรมของสโมสร ได้อย่างสะดวก

3.2 ทบวมดีของการมีปฏิสัมพันธ์ สโมสรโรตารีกำหนดการประชุมทุกสัปดาห์ ซึ่ง ถือว่าถี่มาก ด้วยความถี่ของการประชุมช่วยให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรที่เรียกว่า การเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้แบบนี้จะเป็นไปได้เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กันบ่อย ๆ

3.3 ผลประโยชน์ การสังกัดองค์กรทำให้ได้ประโยชน์ทางจิตใจ และประโยชน์ส่วน คนในลักษณะการให้และการรับ

3.4 สถานภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก อุดมการณ์ของสโมสรจะเป็นไปได้จำเป็นต้องใช้เงินอย่างพอเพียง สมาชิกที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ จะช่วยให้จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของสโมสรได้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title: Enculturation Processes for the Maintenance of an Organization

Author: Mrs. Phetcharee Roopwichet

M. Ed.: Nonformal Education

Examining Committee:

Assist. Prof. Yongyudh Plianpadung	Chairman
Assist. Prof. Dr. Dusit Duongsa	Member
Lecturer Visut Vanit	Member

Abstract

This qualitative research, namely, enculturation processes for the maintenance of an organization, was aimed at finding out how the organization utilized the mechanisms, methods, conditions and factors to secure its organizational culture. The main source of data was The Changpuek Rotary Club. The researcher employed a participation and non-participation observation, and semi-structured and open-ended interviews to collect data. All data were classified and analyzed systematically. The findings of this study were as follows:

1. The mechanisms used by the club to socialize its organizational culture consisted of

1.1 Psychological mechanism

The club used this mechanism to welcome the membership on the conditions that those potential members had to study and understand the club's ideology before making decision for such membership.

1.2 Mechanism of relationship

The members had developed one way or another, relationship among themselves in a horizontal pattern joining the club. These relationships helped transferring the club's ideology and practices informally and effectively.

1.3 Information mechanism

This mechanism was used to streng then the club's ideology and practices in every process of cultural socialization in order to help the members adhere to the club's culture

1.4 Norms mechanism

The "dos and don'ts regulations of the club" were informed to every member. The club would normally persuade its members to follow the regulations. If the members did not observe such regulations, some certain steps would be carried out to protect the norms.

2. Socialization method for transferring the club's culture

2.1 Weekly meeting

The club's weekly meeting was considered as to encourage its members to learn their club's culture and to establish close relations among the members.

2.2 Activity participation

The club members were regularly assigned to perform their club duties. Such assignments should facilitate the members to learn the club's culture from those activities.

2.3 The rituals

Some club's rituals were conducted by a ceremony moderator. As a consequence, such performance functioned automatically as a means to transfer some concepts to the members. Those were such as conducting meetings, how to be punctual, and plan implementations. Additionally, the ceremony of member acceptance was to create the senses of pride and belongingness. Moreover singing the club's songs and others were to stress the club's ideology and identity as well as making hospitality climate among the members.

3. Conditions and factors of the organizational cultural socialization were composed of.

3.1 Organization size

The club that was study used a sample was considered as a small organization. This situation initiated a high degree of advantages the facilitated the members to communicate with each other easily and openly, and to work closely together, leading to the club's culture learning situations.

3.2 Frequent interactions

As the club held is weekly meeting, the culture learning situation of this organization was initiated as a so call socail learning situation. Such situation could be possibly generated among the club's members.

3.3 Benefits

Being Committed as the club's members could help the individual members gain psychological benefits.

3.4 Economic status

Carrying out the club's ideology, may require the individual members to have adequate money. Those wealthy members would appropriately facilitate the club's activities relating to its ideology much easier.